

UDDANNELSESNYT

FSUS

side **4** Vejleders rolle i relation med den sårbare sygeplejestuderende

side **9** Aktiv læring og tilpasning af undervisningsteknikker

side **12** I spændingsfeltet mellem bachelorprojekt og klinisk forskning

Indholdsfortegnelse

- 3 **Leder**
Af Susanne Pommergård Jakobsen
- 4 **Vejlederes rolle i relation med den sårbare sygeplejestuderende**
Af Charlotte Lüchau Buur Simonsen m.fl.
- 9 **Aktiv læring og tilpasning af undervisningsteknikker**
Af Kim Jørgensen
- 12 **I spændingsfeltet mellem bachelorprojekt og klinisk forskning**
Af Britta Hørdam m.fl.
- 16 **Fingeren på pulsen**
Af Louise Feldt Rafn
- 17 **Bog anmeldelser**
Studiehåndbog for sygeplejerskestuderende
Thea Quist Hjørnholm m.fl.
Anmeldt af Victoria Dehn Funder
- Analysestrategier i sundhedsfaglige undersøgelser**
Helle Mathar
Anmeldt af Nausheen Christoffersen
- Integrative Nursing – Handbook for teachers in nursing**
Anita Lunde m.fl.
Anmeldt af Anita Lunde
- Kvalitative Systematiske Reviews – Hvorfor og Hvordan**
Tania Erika Aniol Hansen og Birgitte Nørgaard
Anmeldt af Pernille Molin
- 21 **Efterårskonference i FSUS**

Leder

Af: **Susanne Pommergård Jakobsen** supj@ucl.dk

Du sidder nu med sommerens Uddannelsesnyt, hvor redaktionsgruppen er glad for at kunne præsentere forskellige vinkler på sygeplejefaglig uddannelse.

Bladet indeholder tre artikler.

Den første artikel handler om vejlederens rolle i relationen med den sårbare sygeplejestuderende. Artiklen beskriver betydningen af en coachende tilgang til nogle af de studerende, som betegnes som sårbare. Artiklen giver bl.a. anledning til refleksioner og varsomhed ift. at kategorisere nogle som særlig sårbare.

Anden artikel sætter et vigtigt fokus på pædagogisk praksis. Aktiv læring bliver udfoldet som tilgang til læring. Det belyses, hvordan aktiv læring har positiv effekt på at engagere studerende i deres egen læringsproces.

Tredje artikel giver os perspektiver på betydning af bachelorprojekter som afsæt for dybere forståelse af klinisk forskning samtidig med karriereudvikling. I dette tilfælde har studerendes bachelorprojekter været udgangspunkt for refleksion og inddragelse af forskning samtidig med, at det har ledt til et yderligere projektsamarbejde mellem forskerne og de nyuddannede sygeplejersker.

Fingeren på pulsen giver os denne gang indblik i en projektsygeplejerskes hverdag. Praksisfællesskabet spiller her en stor rolle ift. kvalitet og omsorg for patienterne og deres pårørende.

Der er fire spændende boganmeldelser i bladet. Bogen 'Studiehåndbog for sygeplejerskestuderende' er anmeldt af en netop nyuddannet sygeplejerske. 'Integrative Nursing – Handbook for teachers in nursing' er elektronisk og kan downloades frit jf. link i anmeldelsen. Desuden omfatter boganmeldelserne bøgerne 'Analysestrategier i sundhedsfaglige undersøgelser' og 'Kvalitative Systematiske Reviews – Hvorfor og Hvordan'.

Til slut i bladet findes annoncering af den kommende **Efterårskonference i FSUS**, hvor der i forbindelse med konferencen er generalforsamling.

I 2023 er der 4 ledige pladser i bestyrelsen, da 3 fra bestyrelsen ikke genopstiller, og derudover er der en ledig plads. Du opfordres derfor til at overveje, om du kunne tænke dig at opstille til bestyrelsen i FSUS jf. yderligere information på valgblanketten, der findes på: <https://dsr.dk/fs/fs8/om-os>

God læselyst med blad nr. 2 2023

Vejlederens rolle i relationen med den sårbare sygeplejestuderende

Af Charlotte Lüchau Buur Simonsen, SD, lærings- og uddannelsesansvarlig sygeplejerske, Sygehus Lillebælt, Kolding Sygehus, ortopædkirurgiske sengeafsnit O3 (Charlotte.luchau.buur.simonsen@rsyd.dk)

Lotte Kanstrup, SD, lærings- og uddannelsesansvarlig sygeplejerske, Sygehus Lillebælt, Kolding Sygehus, Dagkirurgi (Lotte.kanstrup@rsyd.dk)

Lena Bindsbøl Rasmussen, lektor ved UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole indtil 31.07.2022 (lebind@rm.dk)

Keywords: Sårbare sygeplejestuderende, relation, vejlederrolle, generation Z

Abstract

Artiklens formål er at formidle viden og indsigt til kliniske vejledere i forhold til at få forståelse, viden og kompetencer for egen vejlederrolles betydning i relationen med sårbare sygeplejestuderende. Flertallet af de sygeplejestuderende vi møder i praksis, tilhører gruppen af unge, der benævnes generation Z. Nogle af disse unge vil have psykosociale udfordringer, som vi bliver nødt til at forholde os til og håndtere i praksis. Det stiller særlige krav til vejlederens rolle og kompetencer, bl.a. i relationen, som bør være et samarbejde, der bygger på tillid, tryghed og imødekommenhed. Med fokus på læring i praksis kræves en bevidsthed om egen vejlederrolle, så man i vejledningen anvender en coachende tilgang ud fra den studerendes ressourcer.

tuderendes psykosociale udfordringer. Artiklen tager afsæt i vores afgangprojekt på den sundhedsfaglige diplomuddannelse fra 2019, som artiklens 3. forfatter var vejleder på. Et af hovedfundene er, at der er brug for en bestemt vejlederrolle, når det drejer sig om studerende med psykosociale udfordringer, og netop det emne, vil vi gerne sætte fokus på og udfolde i artiklen. Endvidere vil vi formidle viden og indsigt i egen vejlederrolle, samt vejlederens betydning i relationen med den sårbare sygeplejestuderende.

Baggrund

Der ses en stigning i antallet af unge med mentalt dårligt helbred og højt stressniveau - især hos kvinder i alderen 16 til 24 år (1). Dette understøttes af en dansk undersøgelse fra Danmarks Evalueringsinstitut, der viser, at 1/3 af de studerende på videregående uddannelser - overvejende kvinder - føler sig meget stressede inden for den sidste måned. De studerende angiver årsager som faglige krav, tidspres og personlige forhold. Studerende, der føler sig stressede, er mindre motiverede for studiet, og der ses et større frafald hos disse studerende (2). I artiklen skal begrebet sårbare sygeplejestuderende forstås ud fra generation Zs kendetegn. Generation Z betegner den gruppe af unge, som er født fra 1995 og frem til 2012. Disse unge er kendetegnet ved, at de besidder teknologiske ressourcer, men deres udfordringer er, at de er individualister, har uudviklede sociale og relationsmæssige evner, hvilket øger deres risiko for isolation og psykiske bekymringer (3). På baggrund af dette skal begrebet sårbar studerende forstås som unge med psykosociale udfordringer, psykiske bekymringer, samt

Indledning

I vores funktion som lærings- og uddannelsesansvarlige sygeplejersker har vi oplevet et øget antal sårbare sygeplejestuderende. En ny generation af sygeplejestuderende har ifølge vores erfaring medført, at fokus i vejledningen har ændret sig fra tidligere primært at omhandle koblingen mellem teori og praksis, til nu også at dreje sig om håndteringen af de sygeplejes-

studerende, der viser tegn på angst eller depression uden egentlig at have en diagnose (3). Vores erfaringer er, at det er meget ressourcetrækkende at vejlede disse sygeplejestuderende, og det kræver særlige kompetencer, hvilket vi udfolder senere i artiklen. Desuden oplever vi, at vores vejledningskompetencer bliver særligt udfordret, når vejledningen drejer sig om håndtering af sårbarheden hos de sygeplejestuderende. Vores oplevelse er, at omdrejningspunktet for vejledningen bliver den studerendes sårbarhed, hvilket nemt tager fokus fra den faglige læring i praksis.

Metode

Formålet med vores projekt var at afklare, om vejlederne havde de rette kompetencer til at understøtte og vejlede gruppen af sårbare sygeplejestuderende, samt hvilken betydning relationen mellem vejleder og den sårbare sygeplejestuderende har.

Med baggrund i eksisterende litteratur gennemførtes tre enkelmandsinterviews á ca. 45 minutters varighed ud fra en semistruktureret interviewguide (4). De interviewede sygeplejersker var daglige vejledere af sygeplejestuderende under klinikophold på sygehuse i region Syddanmark.

I analysen anvendte vi en deduktiv tilgang. Den teoretiske ramme tog afsæt i artikler om generation Z samt Sodemanns teori om relationel sårbarhed. Endvidere inddrog vi Bagger og Schultzs teori om vejledning af sundhedsprofessionelle i klinisk praksis samt Karlssons dialektiske relationsteori, hvor vi belyste relationens betydning mellem sygeplejestuderende og vejleder. Den indsamlede empiri blev verbatim transskriberet og analyseret med inspiration fra Dahlager og Fredslunds hermeneutiske analyse (5).

Fund

I vores afgangsprøve fremkom fire temaer; 1) sårbare sygeplejestuderende, 2) relation, 3) vejlederrolle og 4) læring, hvor vi her i artiklen uddyber tema to og tre; det vil sige relationen og vejlederrollen ift. den sårbare sygeplejestuderende.

Alle tre informanter benævner, at det, der er betydningsfuldt i relationen mellem vejleder og studerende, er begreber som: Tillid, tryk, respekt, venlighed og imødekommenhed, samt det at man tør sige tingene, som man oplever dem, på en ordentlig måde, og man taler pænt til hinanden. Det tydeliggør vigtigheden af god kommunikation. Det er vigtigt, at tilliden er gensidig, og at man som vejleder er bevist om den asymmetri, der er i relationen, og at man forvalter magten til den studerendes bedste, herunder udviser nysgerrighed på den studerendes perspektiv. Citat fra informant om re-

lationens betydning: "Tillid, at der ikke skabes mistillid, åbenhed, imødekommenhed. At få de studerende til at "blomstre" give dem den rette mængde Substral".

Vejlederrolle

Fundene viser, at man som vejleder gør brug af forskellige roller i relationen med den studerende. Valg af rolle afhænger bl.a. af konteksten; det vil sige, hvad det er den studerende skal lære. Vejlederrollen kan være rådgivende, vejledende eller mere reflekterende. Den rådgivende og superviserende rolle er resultatorienteret, og der er fokus på vejlederens billede af verden - vejlederen har svaret. Disse to vejlederroller er meget energikrævende for vejlederen, fordi der er risiko for, at hun påtager sig hele ansvaret for at løse en problematik, ved at være den der har svaret. Den vejledende og coachende rolle er procesorienteret, og fokus er på den studerendes ressourcer og potentiale, hvor vejlederen hverken løser eller tager beslutning for den studerende. Vejlederen er fordomsfri og nysgerrig på den studerendes perspektiv. Vejlederen forsøger at finde vejen sammen med den studerende, hvorved begge har et ansvar, hvilket opleves mindre energikrævende for vejlederen (6). Et eksempel på den coachende tilgang ses i følgende citat fra vores interview: "En studerende er frustreret over, at patient og pårørende hun møder, forventer hun kan svare på alt (...) den studerende udtaler 'det magter jeg ikke'". Informanten spørger "hvorfors vil du gerne være sygeplejerske"? Vejlederen opfordrer den studerende til at reflektere over fordele og ulemper ved at være sygeplejerske. Citatet er et eksempel på, at den coachende tilgang kan være måden vejlederen stiller spørgsmål på, samt er nysgerrig på at styrke den studerendes perspektiv.

Diskussion af fundenes betydning for praksis

Fundene diskuteres ud fra projektets teoretiske ramme suppleret med anden relevant litteratur. Et centralt fund tyder på, at der ses en sammenhæng mellem ungdomskulturen og den sårbarhed, der ses hos de sygeplejestuderende i dag. De sygeplejestuderende vi møder i praksis, er den gruppe af unge, der benævnes Generation Z, som blev defineret tidligere i artiklen (3). Ingen af informanterne bruger ordet sårbar, men de karakteriserer de sygeplejestuderende i overensstemmelse med projektets definition af sårbarhed: studerende med psykosociale udfordringer, psykiske bekymringer, samt studerende, der viser tegn på angst eller depression uden egentlig at have en diagnose. I forhold til den eksisterende teori er sårbarhed hovedsagelig beskrevet i forhold til studerende med forskellige diagnoser såsom ADHD, angst, stress og depression (7). Ved at definere sårbarhed bredt fremkommer den kompleksitet, der er indlejret i sårbarhedsbegrebet. Ifølge Sodemann er

det nemlig ikke muligt at finde en præcis definition af sårbarhed, måske netop fordi sårbarheden viser sig at være relationel, fordi den kommer til udtryk og opstår i relationer. Desuden er en vigtig pointe, at sårbarheden opleves individuelt og er noget, vi alle har med os. Det centrale i forhold til sårbarhed er, hvornår og hvordan den kommer til udtryk, hvilket afhænger af rammerne, relationen og processen. Med et ensidigt fokus på sårbarhed skabes der sårbarhed (8).

Fundene tyder på, at de sygeplejestuderende ikke nødvendigvis er sårbare pga. diagnoser som for eksempel (fx) angst eller stress, men det at være ung og studerende gør, at de har en vis sårbarhed med sig. Der er noget, der tyder på, at det har en betydning, hvordan vi som vejledere ser den sygeplejestuderende. Hvis vi eksempelvis som vejledere tillægger den sygeplejestuderende en sårbarhed, hun ikke selv oplever, vil vi ifølge Sodemanns teori om relationel sårbarhed måske komme til at fastholde den sygeplejestuderende i sårbarheden ved, at det er sårbarheden, der bliver et centralt fokus i relationen og vejledningen. Det bliver her vigtigt, at man som vejleder ikke italesætter den sårbarhed, man ser hos den studerende, og at man som vejleder træder et skridt tilbage og afventer, hvorvidt det får betydning for den studerendes læreproces i praksis.

Derfor vil vi anbefale, at der i fremtidig praksis bliver skabt større fokus og bevidsthed om egen vejledertilgang og dennes anvendelse i relationen/vejledningen med den psykisk sårbare sygeplejestuderende. Ifølge Karlson betyder det, at man i relationen er nysgerrig på den studerendes perspektiv og får skabt en relation, der bygger på tryghed, anerkendelse og respekt. Det kræver dog også, at man er særlig opmærksom på, at to oplevelsesverdener mødes, og man bør være nysgerrig på hinanden gennem kommunikation i vejledningssituationer (10). Det afspejler vores fund også, da informanterne anvender følgende begreber til at beskrive, hvad relationen bør indeholde: tillid, tryghed, respekt og imødekommenhed. Disse begreber ses i den eksisterende litteratur af Haugan et al., der belyser de studerendes perspektiv ud fra, at man som studerende får mulighed for at blomstre, når vejleder udstråler tryghed, tillid og imødekommenhed. Det fordrer ifølge Haugan et al., at vejledningen foregår i et samarbejde, hvor begge parter har et medansvar, både når det går godt, og når der er udfordringer (9). Vi tolker derfor, at det er essentielt, at man som vejleder tydeliggør vigtigheden af det medansvar, den studerende har i forhold til håndteringen af sårbarheden. Det forudsætter ifølge Karlson, at både den studerende og vejlederen i relationen er synlige, engagerede og bringer sig selv i spil (10). Dette har sammenhæng med et andet centralt fund omhandlende vejlederens oplevelse af, at de sygepleje-

studerende forventer, at man som vejleder involverer sig i og støtter dem i håndteringen af de psykosociale udfordringer. Ifølge Bagger og Schultz er vejlederens valg af vejlederrolle afhængig af konteksten (6). I praksis betyder det, at vejlederen skal være bevidst om at indtage en coachende rolle, når håndteringen af den sygeplejestuderendes psykosociale udfordringer bliver en del af vejledningen. Den coachende vejlederrolle er procesorienteret og mindre energikrævende for vejlederen. Her har den studerende et medansvar, og fokus er på den studerendes ressourcer. Den studerende finder selv løsningerne, idet sårbarheden bliver faciliteret af vejlederens coachende spørgsmål (6).

Vi tolker ud fra ovenstående, at man som vejleder med den coachende tilgang imødekommer de studerendes

Eksempler på coachende spørgsmål:

- Hvad tænker du....?
- Hvordan vil du...?
- Hvad skal der til...?

forventninger, og samtidig som vejleder ikke bruger energien på at løse den studerendes psykosociale udfordringer, men har fokus på læring i praksis. Det kræver ifølge Bagger og Schultz, at man som vejleder besidder de rette kompetencer, samt at man formår at anvende disse alt afhængig af situationen (6). Det rejser spørgsmålet om, hvorvidt vejlederne har kompetencerne til at vejlede Generation Z. Vi tolker derfor, at det i praksis bliver vigtigt at prioritere kompetenceudvikling af de kliniske vejledere og deres kompetencer i forhold til at kunne vejlede den nye gruppe af sygeplejestuderende med psykosociale udfordringer.

Konklusion og perspektivering

Artiklens formål var at formidle viden og indsigt til kliniske vejledere i forhold til at få forståelse, viden og kompetencer for egen vejlederrolles betydning i relationen med sårbare sygeplejestuderende. Flertallet af de sygeplejestuderende som vi møder i praksis, tilhører den gruppe af unge, der benævnes generation Z. Nogle af disse unge vil have psykosociale udfordringer, som vi derfor bliver nødt til at kunne forholde os til og håndtere i praksis som kliniske vejledere. Her er det dog vigtigt at være opmærksom på, at sårbarhed er noget, der kommer til udtryk i relationer. Hvordan sårbarheden kommer til udtryk, afhænger dels af den enkelte sygeplejestuderende og dels af vejlederens tilgang til den sygeplejestuderende. Derfor bør vi som vejledere være bevidste om, at vi kan tillægge den sygeplejestuderende en sårbarhed, hun ikke selv oplever. Yderligere kan vi som vejledere risikere at fastholde den sygeplejestuderende i sårbarheden, hvis sårbarheden bliver et centralt fokus i vejledningen. Med et ensidigt fokus på

sårbarhed skabes der sårbarhed. Dette kan forebygges ved, at vejlederen indtager en mere coachende rolle med fokus på den sygeplejestuderendes ressourcer. Relationen mellem vejleder og den sygeplejestuderende bør bygge på et samarbejde, hvor den sygeplejestuderende får og tager et aktivt medansvar for håndteringen af de psykosociale udfordringer, så fokus bliver på den studerendes ressourcer og læring i praksis.

Efter projektets afslutning har vi i egne afsnit bevidst arbejdet med ikke at italesætte den eventuelle sårbarhed, vi har set hos en studerende, før den blokerer for læring. Den bevidsthed omkring tilliden i relationen tager tid, og vi anbefaler derfor, at de sårbare studerende, vi ved har psykosociale udfordringer, kan have gavn af at have hele 6. semester klinik i samme afdeling, så vi faktisk får mulighed for at udfylde vejlederrollen. På nuværende tidspunkt er 6. semester-praktikken opdelt i ti ugers forløb i to forskellige afdelinger. Helt konkret afprøver vi, i samarbejde med UCL Sygeplejerskeuddannelsen i Vejle, et 20 ugers praktikforløb i forhold til de sygeplejestuderende, hvor man på forhånd ved, at der er psykosociale udfordringer. I nogle tilfælde afholdes der forud for klinikken en samtale med den sygeplejestuderende, studievejleder fra sygeplejerskeuddannelsen og den lærings- og uddannelsesansvarlige sygeplejerske fra praktikstedet. Samtalen bruges til at tilrettelægge praktikforløbet bedst muligt og vurdere et evt. behov for psykologhjælp. Her har den studerende mulighed for selv at kontakte en psykolog, eller der kan tages kontakt til studenterrådgivningen for at blive henvist til psykologbistand. Hvis den studerende er tilkendt Special Pædagogiske Støttetimer (SPS), følger de timer den studerende i praktikperioden, og tildeles som oftest den lærings- og uddannelsesansvarlige sygeplejerske.

Det betyder, at den lærings- og uddannelsesansvarlige sygeplejerske får tildelt SPS-timerne ud over de øvrige vejledningstimer, der allerede er fastsat. Således kan vejleder både forberede og afholde SPS-timer med den studerende, ud over det der i forvejen er planlagt. SPS-timerne tildeles fra UCL og udbetales til den lærings- og uddannelsesansvarlige sygeplejerske som ekstra timer. Der er endvidere mulighed for, at studievejlederen fra sygeplejerskeuddannelsen deltager i efterfølgende samtaler ved behov. Vi oplever, at det fungerer godt, fordi der er mulighed for at tilrettelægge et bedre forløb, når der er lagt en plan allerede før opstart i praktik, hvilket kan give den studerende en tryghed. Fra vores perspektiv som lærings- og uddannelsesansvarlige sygeplejersker kan vi se, at det giver os mulighed for at anvende den coachende tilgang tidligt i forløbet, så vi har fokus på den studerendes ressourcer helt fra praktikstart. Det kunne være interessant systematisk at undersøge betydningen af den coachende rolle som tilgang,

samt hvilken betydning de særligt tilrettelagte 20 ugers praktikforløb har.

Referencer

- 1: Jensen HAR, Davidsen M, Ekholm O, Christensen A: Danskernes sundhed, Den nationale sundhedsprofil fra 2017. [Internet]. Kbh: Sundhedsstyrelsen 2018 [cited 2019, 4.oktober]. p. 3-20. Available from: [file:///C:/Users/kirst/AppData/Local/Packages/Microsoft.MicrosoftEdge_8wekyb3d8bbwe/TempState/Downloads/Den%20Nationale%20Sundhedsprofil%202017%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/kirst/AppData/Local/Packages/Microsoft.MicrosoftEdge_8wekyb3d8bbwe/TempState/Downloads/Den%20Nationale%20Sundhedsprofil%202017%20(1).pdf)
- 2: EVA Danmarks evalueringsinstitut: Følelsen af stress blandt studerende, en undersøgelse af forholdet mellem studerendes følelse af stress, motivation og frafald. [Internet]. Kbh: EVA Danmarks evalueringsinstitut; 2019 [cited 2019 4. oktober]. p. 4-25. Available from: file:///C:/Users/kirst/AppData/Local/Packages/Microsoft.MicrosoftEdge_8wekyb3d8bbwe/TempState/Downloads/Notat_Følelsen%20af%20stress%20blandt%20studerende_090919.pdf
- 3: Chicca, J, Shellenbarger. Generation Z- Approaches and teaching-learning practices for nursing professional development practitioners. *Journal for nurses in professional development*. 2018; 34 (5): p. 250-256
- 4: Kvale S, Brinkmann S. Interview- introduktion til et håndværk. 2nd ed. Kbh.: Hans Reitzels Forlag; 2009. p. 103-8, p.143-61, p.183-89.
- 5: Dahlager L, Fredslund H. Hermeneutisk analyse- forståelse og forforståelse. In: Vallgård S, Koch L editors. *Forskningsmetoder i folkesundhedsvidenskab*. 4th ed. Kbh.: Munksgaard; 2011. p. 157 -182
- 6: Bagger C, Schultz H. Vejledning af fagprofessionelle i klinisk praksis. 1.th ed. Kbh. Munksgaard; 2009. p.39-48
- 7: Grønkjær L, Timmermann A, Dennig AT. Vejledning af psykisk sårbare studerende i klinisk praksis - Vejledningsstrategier og vejledningsmetoder til studerende med særlige læringsforudsætninger. *Tidsskrift.dk/sundhedsprofessionelle studier* [Internet]. 2019[cited 2019 Okt 20]; 3 (1): 1-16 Available from: https://tidsskrift.dk/Sundhedsprofessionelle_studier/article/view/112278
- 8: Sodemann M. Sårbar? Det kan du selv være- sundhedsvæsnets rolle i patienters sårbarhed. [Internet]. Odense;Scandinavian Book;2018 [cited 2019Okt 20]. Available from: [file:///C:/Users/kirst/AppData/Local/Packages/Microsoft.MicrosoftEdge_8wekyb3d8bbwe/TempState/Downloads/sårbar%20det%20kan%20du%20selv%20være%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/kirst/AppData/Local/Packages/Microsoft.MicrosoftEdge_8wekyb3d8bbwe/TempState/Downloads/sårbar%20det%20kan%20du%20selv%20være%20(1).pdf) p.32 -40.
- 9: Haugen G, Aigeltinger E, Sørli V. Relasjonen til veilederen betyr mye for sykepleierstuderenter i sykehuspraksis. *Forskning*. 2012: p. 152-158. Available from: <https://sykepleien.no/>

forskning/2012/06/relasjonen-til-veileder-betyr-
mye- sykepleierstudenter-i-sykehuspraksis

- 10: Karlson B. Dialektisk relasjonsteori som grunnlag for faglig veiledning. In: Teslo AL editor. Mangfold i faglig veiledning- for helse- og sosialarbeidere. 1th ed. Oslo: Forfatterne og universitetsforlag; 2000; p. 179-211.

Aktiv læring og tilpasning af undervisningsteknikker

Af Kim Jørgensen Ph.d., cand.cur. og sygeplejerske, Lektor Diakonissestiftelsens sygeplejerskeuddannelse og Adjunkt Roskilde Universitet, Institut for mennesker og teknologi, (kimjo@ruc.dk)

Keyword: Aktiv læring, studerende, læringseffektivitet, teorier og klinisk praksis, fremtidig karriere

Abstract

Artiklen præsenterer aktiv læring som en tilgang til læring, der aktivt engagerer studerende i deres egen læringsproces. Den bygger på forskning fra University of Toronto Centre for Teaching Support and Innovation, og udforsker aktiv læring som en metode til at motivere studerende til at lære både teorier og klinisk praksis. Det er værd at bemærke, at aktiv læring ikke blot er en undervisningsmetode, men også en måde at forbedre studerendes evne til at lære og opnå en dybere forståelse af emnet samt dets praktiske anvendelse i den virkelige verden. Ud over dette, kan aktiv læring også bidrage til at forberede studerende til deres fremtidige karriere ved at udvikle kritiske færdigheder og evnen til kreativ problemløsning. Derfor spiller aktiv læring en afgørende rolle i at uddanne dygtige og succesfulde sygeplejersker og social- og sundhedsassistenter.

Aktiv læring gør studerende interesserede, engagerede og motiverede

Uddannelsesforskning viser talrige fordele ved at bruge aktive læringsaktiviteter:

- Øger studerendes tilfredshed og positive holdning til undervisningsmaterialet, og øger deres selvtillid og selvstændighed (1).
- Øger indholdskendskab, kritisk tænkning og påmin-

delse af undervisningsindhold (1).

- Fremmer kritisk tænkning og påmindelse af undervisningsindhold (2).
- Tillader inklusion af forskellige læringsstile (3).
- Øger entusiasme for læring hos både studerende og underviser. (1).
- Får studerende involveret i højere ordens tænkning, såsom analyse, syntese og kreativ tænkning (1).

Aktiv læring er en anerkendt pædagogisk tilgang, som er undersøgt med dokumenterede positive resultater. Denne tilgang understreger studerendes aktive deltagelse og engagement i undervisningsprocessen, og betragtes som en mere interaktiv og engagerende måde at lære på. Aktiv læring kan øge studerendes forståelse og interesse for emnet, og føre til forbedrede læringsresultater og større motivation til at lære. Det er dog vigtigt at påpege, at vellykket implementering af aktiv læring kræver en grundig tilpasning af undervisningsmetoder, og en høj grad af kreativitet fra underviserens side for at skabe en interaktiv læringsoplevelse for studerende (1).

For at øge udbyttet af aktiv læring kan undervisere også inddrage praktiske øvelser og projektarbejde, hvor studerende får mulighed for at anvende deres teoretiske viden i praktiske situationer. Dette kan give de studerende en mere hands-on læringserfaring, som kan forbedre deres forståelse af emnet, og øge deres motivation for at lære mere. Ved at give de studerende mulighed for at tage aktivt del i deres egen læring, kan undervisere hjælpe dem med at udvikle kritisk tænkning, problemløsningsfærdigheder og samarbejdsevner, som er afgørende for deres succes både i og uden for klas-

selokalet.

Hands-on aktiviteter refererer til en læringsmetode, hvor studerende er direkte involveret i at arbejde med materialer eller udføre praktiske opgaver, i stedet for at lære ved blot at lytte eller læse. Hands-on aktiviteter er en fantastisk måde at fremme engagement og forståelse på. Disse aktiviteter giver studerende mulighed for at interagere med materialet på en konkret måde og fremme fastholdelse. For eksempel (fx) kan undervisere bruge eksperimenter, simuleringer og gruppeprojekter for at give studerende en mere hands-on oplevelse. Hands-on aktiviteter er designet til at give studerende mulighed for at engagere sig mere aktivt i læringsprocessen, og de kan bidrage til at forbedre deres forståelse af emnet, deres hukommelse og fastholdelse af informationen.

Hands-on aktiviteter kan også være sjove og motiverende for studerende, da de får mulighed for at opleve en mere praktisk og konkret dimension af læringen. På uddannelsesinstitutioner og i klinik kan hands-on aktiviteter omfatte: Simulationstræning, hvor de underviser og øver kliniske færdigheder og behandlingsteknikker i et realistisk og sikkert miljø. Sygeplejestuderende og social- og sundhedsassistenter undervises i anatomi ved at arbejde med anatomiske modeller eller ved at udføre dissektioner på kroppe. De studerende opnår hands-on erfaringer ved at arbejde på klinikker eller hospitaler, hvor de har mulighed for at deltage i kliniske procedurer og samarbejde med erfarne fagfolk. Sygeplejestuderende og social- og sundhedsassistenter opnår viden om farmakologi ved at udføre medicin håndteringsopgaver, såsom at forberede, administrere, dispensere og observere for virkning og bivirkninger (1).

Teknologi kan også være et værdifuldt redskab til at fremme aktiv læring. Online quizzer, interaktive whiteboards og andre digitale ressourcer kan hjælpe studerende med at engagere sig med materialet på en mere interaktiv og dynamisk måde. Disse værktøjer kan også give øjeblikkelig feedback, hvilket kan være til hjælp for de studerendes læring.

Eksempler på teknologibaserede værktøjer der kan bruges til at fremme aktiv læring: Online quizzer som Kahoot eller Quizlet til at engagere studerende i læringen og teste deres forståelse af emnerne. Studerende kan besvare spørgsmål på deres egne smartphones og se deres resultater øjeblikkeligt.

En interaktiv tavle, også kendt som et smartboard eller digital tavle, er en avanceret elektronisk tavle, der kombinerer traditionel skrivning og tegning med interaktiv teknologi. Den er designet til at fungere som en inter-

aktiv grænseflade mellem underviser og indholdet på tavlen. En interaktiv tavle har en berøringsfølsom overflade, der gør det muligt for brugeren at skrive, tegne og interagere direkte på tavlen ved hjælp af fingre, en stylus eller andre interaktive værktøjer. Tavlen er normalt tilsluttet en computer eller en projektor, der viser indholdet på tavlen, og den kan også være forbundet til andre enheder eller internettet for at hente eksternt indhold eller ressourcer.

Interaktive tavler kan have flere fordele og funktioner i undervisningen. De kan fremme de studerendes motivation og engagement, da studerende aktivt kan deltage i undervisningen og interagere direkte med indholdet på tavlen. Desuden muliggør de integration af forskellige medier såsom billeder, videoer, lyd og interaktive elementer hvilket skaber en dynamisk undervisningsoplevelse, og hjælper med at forklare komplekse begreber på en visuel og interaktiv måde (1).

Gruppearbejde egner sig til mange forskellige formål og emner i undervisningen. Det kan være særligt effektivt, når man ønsker at fremme samarbejde og kommunikation mellem studerende, og når man ønsker at give studerende mulighed for at dele og udveksle idéer og viden med hinanden. Gruppearbejde kan også være en god måde at fremme kreativitet og problemløsning på, da studerende i gruppen kan arbejde sammen om at finde løsninger på en given opgave eller problemstilling. Endelig kan gruppearbejde også være en måde at øve sig på samarbejde og konflikthåndtering, da studerende skal lære at arbejde sammen og respektere hinandens forskellige synspunkter og ideer. Gruppearbejde kan også være en måde at inkludere peer-to-peer læring i undervisningen. Når studerende arbejder sammen, har de mulighed for at lære af hinanden og dele deres viden og erfaringer på en mere jævnbyrdig måde. Dette kan føre til en mere engageret og interaktiv læringsoplevelse, hvor studerende føler sig mere ansvarlige for deres egen læring og udvikling.

Facilitering af diskussioner er egnet til en bred vifte af undervisningssituationer og emner, hvor der kræves kritisk tænkning og analyse. Diskussioner kan hjælpe med at skabe en dybere forståelse af et emne, og kan også styrke studerendes kommunikations- og samarbejdsevner.

Personcentreret læring er en afgørende del af aktiv læring. Undervisere kan centrere læringen ved at give studerende muligheder for at forfølge deres interesser, tillade dem at arbejde i deres eget tempo og give individuel feedback. Metoden er egnet til de klasser, hvor studerende har forskellige niveauer og interesser. I stedet for at undervise alle studerende på samme måde,

kan underviseren tilbyde valgmuligheder for opgaver eller projekter, der tillader studerende at fokusere på deres individuelle interesser og evner. Derudover kan underviseren give studerende mulighed for at arbejde i deres eget tempo og støtte dem med individuel feedback og vejledning, så de kan forbedre sig på deres eget niveau. Dette kan hjælpe med at øge studerendes engagement og motivation i læringsprocessen, samtidig med at det kan forbedre deres forståelse og fastholdelsesprocenter (1).

”Fortæl mig, og jeg vil lytte og glemme.

Vis mig, og jeg vil huske.

Involver mig, og jeg vil lære, forstå og anvende”

(fortolkning af en kinesisk talemåde).

Dette citat fremhæver, at når man aktivt deltager i en læringsproces, opnår man en dybere forståelse og bedre anvendelse af emnet. Det viser sig ofte, at blot at lytte til information, ikke er tilstrækkeligt til at huske det eller forstå det fuldt ud. Ved at se noget, kan vi huske det bedre, da den visuelle komponent tilføjer en ekstra dimension til oplevelsen. Men selv dette kan måske ikke være tilstrækkeligt for at mestre en færdighed. For at internalisere viden og færdigheder er det nødvendigt at tage aktiv del i læringsprocessen. Dette kan omfatte øvelse, eksperimentering og problemløsning som giver mulighed for en dybere fordybelse og en mere holistisk forståelse af emnet. Når vi anvender det, vi har lært, kan vi se, hvordan det fungerer i praksis, og hvordan det kan forbedres. Kort sagt; citatet understreger værdien af erfaringskabende læring, som kræver aktiv deltagelse og anvendelse af viden for at opnå en fuld forståelse og mestring af et emne. Det er ikke tilstrækkeligt blot at lytte eller observere for at nå dette niveau af forståelse og færdighed.

Afslutning

Aktiv læring og tilpasning af undervisningsteknikker er en effektiv pædagogisk tilgang, der er vigtig for at fremme studerendes engagement og læring. Aktiv læring giver studerende mulighed for at engagere sig mere aktivt i undervisningsprocessen, hvilket kan forbedre deres forståelse af emnet og føre til øget motivation og større tilfredshed med undervisningen. Implementeringen af aktiv læring kræver imidlertid en tilpasning af undervisningsteknikker, hvor undervisere skal være fleksible og kreative for at skabe en interaktiv læringsoplevelse for studerende. Derudover kan hands-on aktiviteter være en fantastisk måde at fremme engagement og forståelse på, da de giver studerende mulighed for at interagere med materialet på en konkret måde og fremme fastholdelse. Ved at anvende disse tilgange kan undervisere skabe en mere engagerende og effektiv

læringsoplevelse for deres studerende.

Referencer

1. University of Toronto Centre for Teaching support and innovation. Active learning and adapting teaching techniques. 2014.
2. Cherney ID. The effects of active learning on students' memories for course content. *Active Learning in Higher Education*. 2008 Jul;9(2):152–71.
3. Thaman R, Dhillon S, Saggar S, Gupta M, Kaur H. Promoting active learning in respiratory physiology - Positive student perception and improved outcomes. *Natl J Physiol Pharm Pharmacol*. 2013;3(1):27–34.

I spændingsfeltet mellem bachelorprojekt og klinisk forskning

Af: Britta Hørdam, seniorforsker (britta@hordam.dk)

**Sofie Grevsen, sygeplejerske, bachelor i sygepleje
(Bispebjerg Hospital, Ort. Kir. Operationsgang, (sofie.grevsen.01@regionh.dk)**

**Sara Marie Hansen, sygeplejerske, bachelor i sygepleje
(Rigshospitalet, Hoved- og ansigtskirurgi operationsgang, (sara.marie.hansen@regionh.dk)**

Lotte Evron, lektor, ph.d., Københavns Professionshøjskole (loev@kp.dk)

Keywords: Bachelorprojekt, praksis- og karriereudvikling, didaktik, systematisk litteraturstudie, netværk

Abstract

Uddannelsesforskning viser, at bachelorprojekter kan give sygeplejestuderende en stærkere forståelse af sygeplejens område og forbedre deres sygeplejefaglige færdigheder på flere niveauer. Formålet med artiklen er at inspirere vejledere, undervisere og censorer til at reflektere sammen med studerende over deres bachelorprojekt til dybere forståelse af klinisk praksis og til karriereudvikling. Artiklen er et eksempel på, hvordan samtaler om fund fra et systematisk litteraturstudie i et bachelorprojekt kan være med til at forbedre adfærd i klinisk praksis, inspirere til artikelskrivning og et ønske om videreudvikling af emnet på kandidatniveau. Håbet er at bidrage til et tættere samarbejde mellem bachelorstuderende og forskere i udviklings- og forskningsprojekter.

Indledning

Som sygeplejestuderende (nu sygeplejersker) og forskere er vi blevet inspireret til fordybelse i forskellige sygeplejefaglige udfordringer med afsæt i et bachelorprojekt. Senest danner et konkret bachelorprojekt om overleveres liv med mulige senfølger efter cancerdiagnoser i barndommen (1) baggrund for en

sådan fordybelsesproces med et efterfølgende projektsamarbejde. Med afsæt i fælles samtaler om resultaterne i bachelorprojektet og refleksioner over inddragelse af ny forskning, præsenterer vi nedslag fra vores erfaringer fra processen og vores samarbejde.

Bachelorprojektet omhandlede en undersøgelse af, hvordan mennesker der har overlevet børnecancer, mestrer deres potentielle senfølger senere i livet. Det nye inden for børnecancerområdet er, at den effektive behandling bevirker, at seks ud af syv børn der diagnosticeres med cancer, i dag har udsigt til at leve en almindelig livslængde med mulige senfølger efter endt behandling (2). Det betyder, at sygeplejersker nu og i fremtiden vil møde mange flere børn og voksne, der lever og har levet med mulige senfølger af cancerbehandling i mange år.

Bachelorprojekter og deres relevans for klinisk praksis og uddannelse

Inden for sundhedsuddannelserne skal bachelorprojekter dokumentere studerendes evne til at arbejde med faglige problemstillinger med afsæt i praksis, inddrage teori, metode samt resultater fra praksis-, udviklings og forskningsbaseret litteratur (3). På sygeplejerskeuddannelsen er bachelorprojektet designet således, at det giver studerende mulighed for at undersøge et emne i dybden samt træne og udvikle deres færdigheder inden for forskning, kritisk tænkning og formidling af resultater (3-5). Derfor kan bachelorprojekter også have en direkte relevans for klinisk praksis, da de kan hjælpe sygepleje-

studerende med at udvikle deres forståelse for kliniske problemstillinger og deres måde at tackle dem på, når de er i praksis (3-4).

International forskning viser, at bachelorprojekter kan give studerende et indblik i evidensbaseret praksis, den nyeste viden og tendenser inden for syge- og sundhedspleje, samt inspirere til karrierevalg og -udvikling inden for klinisk praksis samt til videreuddannelse og videnskabelig forskning (5). Nogle bachelorprojekter fører endda til videre forskning og publikationer samt deling af resultaterne i videnskabelige tidsskrifter, som igen kan føre til karrieremuligheder inden for forskning og udvikling (4-5). Valg af klinisk problemstilling og den måde de studerende metodisk løser bachelorprojektet, kan give en fordel, når de søger om optagelse på kandidatuddannelser eller bestemte jobs.

Alt i alt er der mange måder hvorpå sygeplejestuderende, klinisk praksis og uddannelsesinstitutioner kan drage fordel af sygeplejerelevante bachelorprojekter. Med denne artikel håber vi at kunne inspirere til et tættere systematisk samarbejde mellem bachelorstuderende/nyuddannede sygeplejersker, undervisere, vejledere, censorer og forskere til gavn for klinisk praksis og uddannelsesinstitutionerne.

Pædagogisk kobling og interesse for emnet

I bachelorprojektet blev der anvendt en systematisk literatursøgning (6). Empirien er således indsamlet fra videnskabelige artikler ud fra en sygeplejefaglig interesse og udforskning af 'børnecancer overleveres mestring af senfølger'. Desuden inddrages Aaron Antonovskys mestringsteori (1).

Interessen for emnet var baseret på oplevelser fra klinikophold som studerende. For eksempel (fx) gjorde det stort indtryk på Sara at møde en voksen patient med ny-diagnosticeret cancer, der ved ankomst til onkologisk afdeling oplevede angst og frygt for mødet med hospitalet samt personalet grundet tidligere behandlingsforløb for leukæmi i barndommen. Patienten frygtede for det forløb, hun nu skulle igennem, og sammenlignede det med tidligere behandlingsforløb fra barndommen med svære bivirkninger. Hun var bange for udviklingen og/eller forværring af senfølger. En anden oplevelse der gjorde indtryk, og som var med til at udpege emneområde, var Sofies møde med flere børn med ny-diagnosticeret diabetes i pædiatrien. Her oplevede hun den naturlige krisereaktion, som hele familien kan have i forbindelse med en sygdom, der vil følge barnet resten af dets liv. Hun så, hvor betydningsfuld opfølgende samtaler med kontaktsygeplejersken og lægen var for familierne, og begyndte at interessere

sig for relevansen af, at patienterne skal have mulighed for støtte og rådgivning hele livet igennem, når de får en alvorlig sygdom. Også selv om de måske har levet med sygdommen i mange år.

Oplevelserne fra klinikophold som studerende gav Sara og Sofie mulighed for at opnå en forståelse af konsekvenserne af behandlinger af børn med cancer, samt betydningen af relationer og opfølgning i sundhedssystemet af overlevende af børnecancer gennem hele deres liv. Selv om de havde læst om teorier om mestring og kommunikation, var det først i klinisk praksis, at det blev tydeligt for Sara og Sofie, at patienterne har en subjektiv oplevelse af sygdomme, behandlinger og senfølger. Det er derfor essentielt, at man som sundhedsprofessionel interesserer sig for den enkelte patient og deres pårørende. Gennem fælles refleksioner over oplevelser og møder med patienter sammen med den kliniske vejleder i klinikken fik Sara og Sofie i spontane læringsituationer koblet teori til praksis, og blev nysgerrige på området. Disse oplevelser talte de senere med undervisere og særligt deres vejleder på professionshøjskolen om, og endte med at skrive bachelorprojekt om et emne, der både interesserede dem, og som de havde erfaring med.

I klinikken blev oplevede perspektiver koblet til virkeligheden gennem fordybelse med at opspore senfølger tidligt. I søgeprocessen til projektet blev det afdækket, at udviklingen af senfølger efter cancerbehandling både kan opstå tidligt, men også flere år efter behandlingsforløbet hvor patienterne ikke længere er inkluderet i opfølgingsprogrammet. Nyere forskning viser, at manglende forebyggelse på området kan være dyrere både menneskeligt og samfundsøkonomisk. En undersøgelse fra bl.a. Danmark viser, at der er en øget risiko for hospitalsindlæggelse, alvorlige helbredsproblemer og besøg i psykiatrien blandt børnecancer overlevende i forhold til den generelle befolkning (7). Ved efterfølgende feedback og evaluering i projektgruppen med forskere (censor og underviser) blev flere artikler og et nyt teoretisk perspektiv inddraget.

At leve med senfølger

I Danmark er middellevetiden 79,4 år for mænd og 83,1 år for kvinder, og middellevetiden stiger år for år (8). En pige, der er 10 år i 2023, kan forvente at blive 94 år, mens en dreng på 10 år i 2023, kan forvente at blive 91 år. En kvinde, der er 75 år i 2023, kan forvente at blive 89 år. En mand, der er 75 år i 2023, kan forvente at blive 87 år. Det betyder, at flere og flere lever længere efter behandling for cancer, ligesom flere og flere lever længere med flere folkesygdomme, uden nødvendigvis at være indlagt på et sygehus.

Resultaterne fra det systematiske litteraturstudie satte spørgsmålstejn ved, om det lange liv nødvendigvis er et godt liv? Gennem fælles diskussioner af resultaterne og inddragelse af ny forskning gik projektgruppen i dybden med antropolog og professor (MSO) Ayo Wahlbergs forskning, og begyndte at læse flere forskningsartikler. Wahlberg står i spidsen for et stort forskningsprojekt om at leve med kronisk sygdom, der hedder VITAL (The Vitality of Disease - Quality of Life in the Making) (9). Forskningen viser, at et langt liv med kronisk sygdom langt fra er et godt liv. Mange mennesker med kronisk sygdom lever længere og længere, men desværre lever en del også med stor lidelse.

Ifølge Wahlberg er der derfor nu brug for et skift af fokus i sundhedsvæsenet. Han agiterer for, at sundhedsvæsenet skal væk fra et ensidigt biomedicinsk fokus på at forlænge livet til også at fokusere på at gøre livet med kronisk sygdom så godt som muligt. Wahlberg mener, at det er nødvendigt at "re-tænke" hele sundhedsvæsenet på fire forskellige niveauer for at tackle de udfordringer, som sundhedsvæsenet står overfor i dag. Områderne er: en mere holistisk tilgang, involvering af patienter og samfundet, større fokus på forebyggelse samt mere samarbejde mellem forskellige sektorer. Inden for alle fire områder har sygeplejersker allerede vigtige kompetencer, og spiller en stor rolle, hvilket projektgruppen også kan se, bliver beskrevet i hans forskning. Re-tænkningen af sundhedsvæsenet kræver ikke kun politiske og lovmæssige ændringer, men også en ændring i måden, vi tænker om sundhed og sygdom på, siger Wahlberg (9). Dette understøttes af seniorforsker Britta Hørdams kommentar om, at der er brug for et paradigmeskifte, der fokuserer på patientens aktuelle situation (10) for eksempel (fx) med sygeplejeprogrammet 'coaching to selfcare' og familie sygepleje (11-12).

En pointe er, at samtalen om living with, altså det at leve med sygdom, ikke er systematisk eller grundig nok i dag, og at det perspektiv bør fylde meget mere, når man som patient får en alvorlig diagnose. Med afsæt i

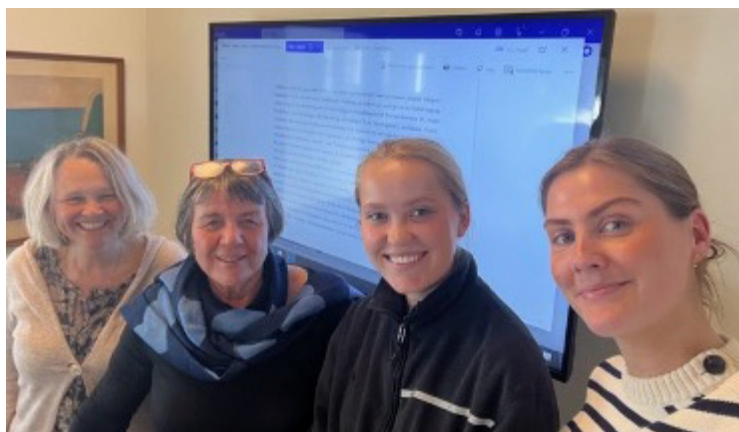
resultater fra et bachelorprojekt med systematisk litteratursøgning, studerendes møde med patienter og sundhedsprofessionelle i klinikophold, Wahlbergs forskning om at leve med sygdom, og forfatternes egne erfaringer i og med sundhedsvæsenet er denne projektgruppe nu blevet inspireret til at undersøge problemstillingen om, hvordan overlever af børnecancer mestrer senfølger i voksenlivet ud fra et langsigtet kvalitativt fokus (9-10).

Studenter perspektiv

Ved opstart af bachelorprojektet reflekterede vi som studerende sammen over vores oplevelser og erfaringer, hvilket medførte en samtale om henholdsvis klinikophold i pædiatrien og onkologien samt mødet med patienter. Denne patientgruppe gjorde særligt indtryk på os begge, hvor vi mødte både børn og voksne patienter i igangværende behandlingsforløb, samt voksne patienter der har overlevet cancer i barndommen.

Senfølger efter cancerbehandling i barndommen er et problem på nationalt plan. Da overlevelsesraten for cancer er stigende, lever flere med senfølger fra sygdommen eller fra behandlingen heraf. Undersøgelser fra Kræftens Bekæmpelse samt Børnecancerfonden viser bl.a., at mange børn i dag overlever cancer, og dermed har et langt liv foran sig, hvorfor det er vigtigt at undersøge, hvordan det går disse børn på længere sigt og ind i voksenlivet (13).

Der findes i dag et opfølgingsprogram i Region Hovedstaden, som patienten er tilknyttet indtil efter puberteten og ved mindst fem år efter endt behandling, hvorefter programmet afsluttes. Ved yderligere behov for opfølgning grundet eksisterende senfølger skal patienten henvises til yderligere opfølgning, men da mange senfølger først opstår senere i patienternes liv og flere år efter endt behandling, kan patienterne opleve at stå alene og mangle viden om tilbud samt rådgivning. Deraf så vi et behov for udvikling af praksis vedrørende opfølgningen af børnecancer overlever i voksenlivet (1).

Projektgruppe: Lotte Evron, Britta Hørdam, Sara Marie Hansen, Sofie Grevsen

Diskussion af de studerendes perspektiv

I vores bacheloruddannelse er vi blevet introduceret til kvalitativ- og kvantitativ forskning, og har opnået kompetencer til at læse og søge efter forskningsartikler. De kompetencer blev brugt i klinikken, hvor vi som studerende ofte blev rådet til at søge efter vejledninger, instruktioner og procedurer (VIP) eller artikler. Ofte oplevede vi, at der ikke blev afsat tid til feedback i klinik og ej heller tid til kvalitetsvurdering af de fundne artikler.

I arbejdet med det systematiske litteraturstudie og samtaler i projektgruppen er vi blevet opmærksomme på, at kvaliteten af artikler, vi tidligere har anvendt på studiet, varierede.

Derfor foreslår vi, at både undervisere og kliniske vejledere kunne være mere med til at styrke klinisk praksis og de teoretiske kompetencer gennem samtaler om kvaliteten af artikler.

Refleksion med klinisk vejleder/underviser og studerende over møder med patienter fik koblet det til 'bedst praksis', og åbnede op for nye forståelser og ny adfærd.

På 7.semester var det særligt valgfaget 'Tolkning og anvendelse af klinisk forskning', som Københavns Professionshøjskole tilbyder, der gav en dybere forståelse for forskning, samt styrkede vores kompetencer indenfor anvendelse af forskning. Vi anser det som værende positivt, at vi som studerende havde mulighed for at gå yderligere i dybden med forskning samt at kunne igangsætte forskning til at identificere relevante problemstillinger (9, 11,12). Hensigten er at søge videreuddannelse.

Perspektiver

På baggrund af fælles interesse for sundhedsforebyggelse indenfor folkesygdomme samt cancer, er forfatterne til artiklen nu etableret som projektgruppe. Formålet er at undersøge og forske i sygepleje til patienter med senfølger efter cancer. Dette betyder, at den systematiske litteratursøgning fortsætter, så længe studiet varer. Der indgår på nuværende tidspunkt i processen ikke interview med konkrete patienter, og der er derfor endnu ikke sendt ansøgning til videnskabetisk komite, men dette vil ske senere i forløbet, når en foreløbig projektbeskrivelse er udarbejdet.

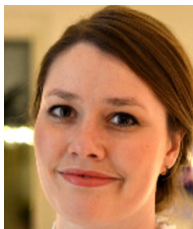
Referencer

1. Grevsen S, Hansen SM. Børnecancer overleveres mestring af senfølger. Bachelorprojekt 2023. Københavns Professionshøjskole.
2. Børnecancerfonden. Kræftforskning giver raske børn [Internet]. 2017 [henvist 21. oktober 2022]. Tilgængelig hos: <https://boernecancerfonden.dk/artikel/forskning-giver-flere-raske-boern/>
3. Nielsen DA, Hjørnholm TQ, Jørgensen PS & Hansen TKN. Det gode bachelorprojekt i sundhedsuddannelserne: håndbog i opgaveskrivning og metode. 2019. Samfundslitteratur.
4. Jensen LJ, Lorentzen V. Historien om et bachelorprojekt. Sygeplejersken, 2014(1): 66-70.
5. Grønning K, Karlsholm G, André B. Undergraduate Nursing Students' Experiences of Conducting Clinical Research Projects in Their Bachelor Theses – a

- Qualitative Study. SAGE Open Nursing. 2022;8. doi:10.1177/23779608221094537.
6. Kristensen HG. Litteratursøgning. I: JL. Rasmussen & MK. Pedersen (red). Folkesundhedsvidenskab og epidemiologi. 2.udgave. 2020. Gads forlag, s. 205–234.
7. Erdmann F. et al., 2021. Childhood cancer: Survival, treatment modalities, late effects and improvements over time | Elsevier Enhanced Reader, Cancer Epidemiology, nr. 71, s. 1–20.
8. Danmarks statistik. Middellevetid 2022. Tilgængelig hos: <https://www.dst.dk/da/tilgaaet/april/2023>.
9. Department of Anthropology. VITAL. The Vitality of Disease - Quality of Life in the Making [Internet]. [henvist 8. maj 2023]. Tilgængelig hos: <https://vital.ku.dk>
10. Funch M. Eksperter: Danskerne skal indstille sig på alvorlig sygdom som et vilkår i livet. Kristeligt Dagblad [Internet]. 30. juli 2021 [henvist 25. april 2023]; Tilgængelig hos: <https://www.kristeligt-dagblad.dk/eksperter-danskerne-skal-indstille-sig-paa-alvorlig-sygdom-som-et-vilkaar-i-livet>
11. Hørdam B. Patientinvolvering med konceptet 'Coaching to Selfcare'. 2021. FADL's Forlag.
12. Voltelen B & Bjerre J. Familiedialog og refleksion ved alvorlig sygdom. 2018. Samfundslitteratur
13. Kræftens bekæmpelse. Forskning skal sikre børn et godt liv efter kræft [Internet]. Kræft er ikke for børn. [henvist 25. april 2023]. Tilgængelig hos: <https://www.cancer.dk/kraefterikkeforboern/det-gaar-pengene-til/forskningsgruppen-boernekraeftoverlevere/>

Fingeren på pulsen

- et indblik i din og min hverdag

Af: Louise Feldt Rafn, Projektsygeplejerske, Nordsjællandshospital, Afdeling for Multisygdom – Uddannelseshospitalet, Louise.feldt.rafn@regionh.dk)

Hvad er din jobtitel, uddannelse og hvad består dit arbejde af?

Jeg er ansat som projektsygeplejerske ved Afdeling for Multisygdom - Uddannelseshospitalet på Frederikssund Hospital (NOH). Jeg blev uddannet sygeplejerske i 2016 fra Københavns Professionshøjskole. Efterfølgende har jeg læst en kandidat i sygepleje – Advanced Practice Nursing (APN) ved Aarhus Universitet.

Mit arbejde som projektsygeplejerske her på Uddannelseshospitalet er alsidigt. En stor del af formålet med uddannelseshospitalet er at skabe et nytænkende læringsmiljø, hvor vi kan bidrage til at fastholde studerende præ- og post graduat, samt styrke overgangen fra uddannelse til arbejdsmarkedet. Derfor består en del af mit arbejde i at udvikle, afprøve og evaluere forskellige læringsmetoder i samarbejde med bl.a. vores kliniske lektorer fra Københavns Professionshøjskole. Derudover organiserer og faciliterer jeg de forskellige studieaktiviteter, og sørger for, at de hænger sammen med den daglige gang på afdelingen. Dertil er jeg overordnet ansvarlig for vores sygeplejestuderende uddannelsesforløb hos os.

Hvordan arbejder du med undervisning/vejledning?

Jeg forsøger altid at tage udgangspunkt i den kliniske praksis, uanset om det handler om en refleksion, time-out, planlægning af aktiviteter eller simulationstræning. Vores patienter er indlagt med multisygdom, og det kan give komplekse problemstillinger. Derfor er sammenkoblingen mellem det patientnære og teorien omdrejningspunktet. Nogle gange handler det om at være til rådighed ved frokostbordet, så vi kan tale om den patient, som de studerende har den givne dag, og andre dage handler det om at gribe momentum og gå i simulationsrummet. Grundlæggende tager jeg altid udgangspunkt i de patienter, som de studerende er omkring. Det gør undervisningen eller vejledningen mere håndgribelig. For eksempel (fx) får de etiske dilemmaer

eller organisatoriske udfordringer der er en del af hverdagen som sygeplejerske, lov til at træde frem og vi kan sammen reflektere og blive klogere på det.

Hvad er du mest optaget af i dit virke lige nu?

Aktuelt er jeg optaget af, hvordan de studerende fra forskellige professioner samarbejder i et praksisfællesskab, hvor deres forskellige virksomhedsområder træder frem. Det faktum at tværprofessionelt samarbejde er en nødvendighed i sundhedsvæsenet, er ikke ny viden. Derfor er flere af læringsudbytteerne på de forskellige professionsbachelor også fokuseret herpå. Jeg arbejder på at nytænke vores tilgang til, hvordan de studerende arbejder med dette under deres kliniske forløb sammen med patienterne og deres pårørende. Når man er på Afdeling for Multisygdom, er sammenhængene forløb for patienterne og deres pårørende afhængig af et godt tværprofessionelt samarbejde. Derudover er der faglige og institutionelle dynamikker, som udfordrer, men som også gør det interessant og spændende at dykke ned i.

Hvis du skal komme med en pointe eller råd, du gerne vil give videre, hvad skal det så være?

Sundhedsvæsenet er i rivende udvikling, og det påvirker alle professioner. Det stiller krav til at være omstillingsparat samtidig med, at det kræver en portion mod og vilje til kontinuerligt at være en del af praksisfællesskabet. Lige nu er det mit bedste råd at stå ved din faglighed og insistere på kvalitet og omsorg for patienterne og deres pårørende.

Bog anmeldelse

Studiehåndbog for sygeplejerskestuderende

Thea Qvist Hjørnholm, Peter Stray Jørgensen, Anne-Lisbeth Pedersen, Anette Telling Denning og Lotte Rienecker
Samfundslitteratur, 2023

Studiehåndbog for sygeplejerskestuderende er tiltænkt som en guide til studielivet for sygeplejerskestuderende. Den er målrettet til studerende, der er optaget, lige opstartet på studiet eller til dem, der overvejer at søge ind. Bogen er lavet som et opslagsværk, hvor man kan finde de informationer, tips, viden og råd man har brug for på det givne tidspunkt af ens uddannelse.

Forfatterne er mange for den lille bog. De har alle fem erfaring enten med undervisning, vejledning af sygeplejerskestuderende eller erfaring med lærebogsskrivning. Blandt forfatterne er der blandt andet (bl.a.) nogle af forfatterne af *Den gode opgave* (6. udgave, 2022) og *Det gode bachelorprojekt i sundhedsuddannelserne* (2019).

Under læsningen af bogen blev det samme spørgsmål ved med at køre i mit hoved. Hvorfor? Det er vigtigt, når man udvikler et produkt, at årsagen til at man udvikler det, er tydeligt og gennemført i produktet. Forfatterne skriver selv i forordene, at de håber, at bogen bidrager med konkrete svar på de spørgsmål, der kan opstå under studiet, eller at det giver personer lyst til at studere til sygeplejerske. Dette er to konkrete mål for bogen, altså to konkrete svar på *hvorfor*. Jeg opfatter det dog som to modstridende målgrupper. Der er forskel på, hvordan man motiverer mennesker til at søge ind på et studie, og på hvordan man bedst tager nye sygeplejerskestuderende i hånden, og fører dem gennem studiet. Som resultat er bogen efter min mening for overfladisk for, at sygeplejerskestuderende virkelig kan drage gavn af den.

Mange af de informationer der er i bogen, modtager man som studerende, hvis man møder op, eller kan navigere på uddannelsesinstitutionernes hjemmesider. Bogens gennemgående råd er, at man altid skal møde op. Dette begrundes de med, at det optimerer både det faglige og sociale udbytte af studiet. Dette råd giver god mening, men bidrager også til, at hvis studerende efterlever dette råd, får de informationerne på uddannelsesinstitutionen. De få råd der er i bogen, der kunne gavne de studerende, som man ikke normalt får at vide ved fremmøde, kunne samles i et dokument til de studerende, som uddannelsesinstitutionerne kan sende ud sammen med velkomstbrev og boglister. Generelt vil jeg mene, at bogen egner sig rigtig godt til, at undervisere kan få en større forståelse af, hvad der kan fylde for nye studerende, men jeg ser den ikke gavne sygeplejerskestuderende i en sådan grad, at jeg vil anbefale den.

Jeg havde forventet mere, og jeg havde ønsket, at det var mere synligt, at der havde været studerende med i udviklingen af bogen.

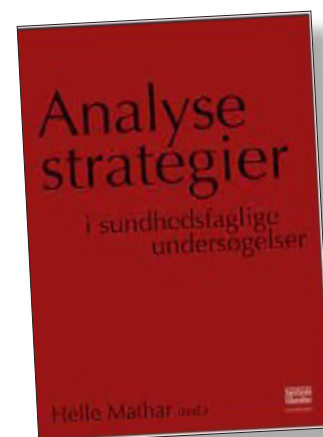
Victoria Dehn Funder, professionsbachelor i Sygepleje fra UCL Odense, sygeplejerske i Odense Kommune,

Boganmeldelse

Analysestrategier i sundhedsfaglige undersøgelser

Helle Mathar

Samfundslitteratur, 2023, 152 sider.

Bogens omdrejningspunkt er, som overskriften afslører, analysestrategier i sundhedsvidenskabelige undersøgelser samt værktøjer til at arbejde med disse bedst muligt.

Bogen er særdeles relevant til studerende på en sundhedsfaglig uddannelse, der skal i gang med en større skriftlig opgave eller sundhedsfaglig undersøgelse. Den kan også bruges af undervisere og vejledere. Bogen kan både anvendes som en guide og opslagsbog i forbindelse med at udvælge og læse om en analysestrategi, der kan passe til relevante data.

Bogen er opbygget af to dele med et indledende kapitel (kapitel 1), hvor de generelle og grundlæggende begreber defineres i forbindelse med analyse af data, og som der refereres til igennem hele bogen. Herefter består bogen af to hoveddele med en række korte kapitler, der præsenterer udvalgte og hyppigt anvendte analytiske strategier med dertilhørende relevante analysemodeller og analyseeksempler. I del 1 introduceres og udfoldes de kvalitative analysestrategier (kapitel 2-6), mens del 2 omfatter de kvantitative analysestrategier (kapitel 7-11). Hvert kapitel afsluttes med tips og tricks til at styrke en analyse samt bud på, hvordan nogle af de mest almindelige faldgruber kan undgås.

Af de i alt 11 kapitler vil jeg særligt fremhæve kapitel tre, der stiller skarpt på indholdsanalyse, med et yderst illustrativt eksempel på analyse, af manifest indhold fra meningsbærende enheder til kategorier samt et flowdiagram, der illustrerer kategoriseringen i en deduktiv analyse.

Bogen er relevant og yderst velskrevet af en række forskellige kompetente forfattere, og den udgør et vigtigt bidrag i forhold til at forstå og udvælge samt navigere indenfor de forskellige analysestrategier, og den kan derfor varmt anbefales.

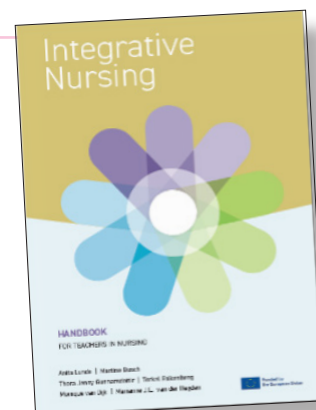
Nausheen Christoffersen, Lektor, cand.cur. ved Institut for Sygeplejerske- og Ernæringsuddannelser. Det Sundhedsfaglige Fakultet. Københavns Professionshøjskole.

Boganmeldelse

Integrative Nursing – Handbook for teachers in nursing

February 2023, 139 sider · Anita Lunde, Martine Busch,

Thora Jenny Gunnarsdottir, Torkel Falkenberg, Monique Van Dijk og Marianne J.E. van der Heijden

Erasmus+ projektet Integrative Nursing Education Series (INES) er et partnerskab mellem fire europæiske lande. Projektets afsæt er et stigende forbrug af komplementær og alternativ behandling i den europæiske befolkning samtidig med et øget medicinforbrug i sundhedsvæsenet. Patienter med kroniske smerter er et eksempel på denne problematik, hvor der er behov for større fokus på non-farmakologiske interventioner. Studier har vist, at sygeplejersker mangler denne viden. INES projektet har udviklet en håndbog til undervisere med forslag til indhold i et uddannelsesmodul for sygeplejestuderende baseret på en valideret kompetenceprofil. Integreret sygepleje indebærer en ikke-hierarkisk forening af konventionelle og evidensbaserede komplementære og non-farmakologiske interventioner i sygeplejen. Integreret sygepleje tilbyder en bæredygtig og holistisk tilgang, som fremmer værdien af grundlæggende elementer i sygeplejen.

Håndbogen er på engelsk, indeholder i alt 11 kapitler, og er opbygget omkring tre serier:

INTEGRATIVE NURSING: her introduceres til tilgangen i europæisk kontekst. Læseren indføres i forståelsen, hvordan den integrerede sygeplejerske arbejder, og er opmærksom på egen sundhed. Endvidere gives eksempler på enkle interventioner i "erfarings-laboratorie", hvor de studerende kan afprøve virkningen af for eksempel (fx) håndmassage på egen krop.

INTEGRATIVE NURSING WITHIN A CONVENTIONAL SETTING: her præsenteres muligheder for integreret sygepleje i det konventionelle sundhedsvæsen samt organisatoriske og juridiske perspektiver. Derudover er der fokus på forebyggelse og patienternes egne initiativer for sundhed og velvære.

INTEGRATIVE NURSING AND COMPLEMENTARY AND NON-PHARMACOLOGICAL THERAPIES: her præsenteres populære komplementære behandlingsformer fra et brugerperspektiv, relevante non-farmakologiske interventioner i sygeplejen til lindring af symptomer og velvære, samt hvordan sygeplejersken kan kommunikere med patienterne herom.

Håndbogen henvender sig primært til undervisere i sygepleje. Bogen kan bruges helt eller delvist, og mulige anvendelsesformer er beskrevet i introduktionen. Hvert kapitel indeholder udvalgte læringsudbytter, forslag til undervisningsindhold og eksemplificerende cases. Projektets resultater og håndbogen i PDF format er frit tilgængelig her:

Search | Erasmus+ (europa.eu)

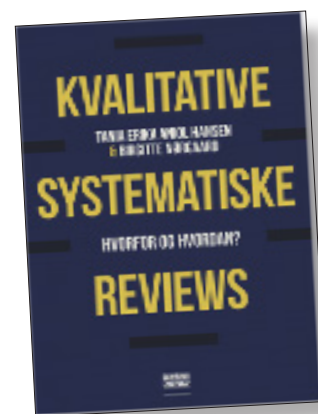
Kontaktoplysninger:

Anita Lunde, Lektor, Cand. Cur.; VIA Sygeplejerskeuddannelsen,
Campus Horsens, Banegårdsgade 2, 8700 Horsens
Mail: anil@via.dk

Boganmeldelse

Kvalitative Systematiske Reviews – Hvorfor og Hvordan

Tania Erika Aniol Hansen og Birgitte Nørgaard
Samfundslitteratur 2023, 76 sider

Denne bog sætter dig i stand til at gennemføre et kvalitativt systematisk review eller undervise studerende på videregående uddannelser i metoden.

Indsamling af empirisk evidens gennem systematiske reviews og metaanalyser er i stigende grad efterspurgt. Dette skyldes blandt andet (bl.a.) den øgede mængde af forskning, samt et stigende fokus på validitet af kvalitative studier. Gennem systematisk kortlægning af den eksisterende kvalitative forskning kan man afdække menneskers oplevelser og erfaringer, og skabe stor værdi i sundhedsvæsenet. Værdi, som kan indgå i klinisk beslutningstagen, når der udvikles kliniske retningslinjer, interventioner eller når forløbsprogrammer tilrettelægges.

Bogen har fokus på de tre mest anvendte analysemetoder til kvalitative systematiske reviews: Tematisk, meta-aggregativ samt metaetnografisk metode. Den er inddelt i seks kapitler, som, på en læsevenlig og flot pædagogisk vis, guider læseren igennem faserne i metoden – fra protokol til afrapportering. Efter hvert kapitel findes opsummering, tjekliste og øvelser hvor forfatterne formår at opsummere flot og præcist, så læseren ikke føler, at opsummeringen er én lang gentagelse. I hvert kapitel præsenteres læseren for illustrationer af det enkelte deltrin og faktabokse, som viser eksempler på trinbeskrivelsen fra publicerede artikler. Udover illustrative guides med faktabokse, eksempler og opsummering omfatter bogen også læsevejledning, appendiks, ordliste og gode referencer til videre arbejde. Alt dette, gør bogen overskuelig og læsevenlig modsat, hvad man kunne forestille sig om en metodebog om kvalitativ forskning. Af samme årsag kan bogen både anvendes som inspirationsbog, som håndbog og som opslagsbog.

Bogen henvender sig til studerende på mellemlange og lange videregående uddannelser indenfor sundhedsvidenskab, humaniora og samfundsvidenskab. Der er dog enkelte dele i bogen, som jeg vil mene, skyder lidt over niveau i forhold til eksempelvis bachelorstuderende. Som eksempel kan nævnes registrering af protokol i PROSPERO. Jeg mener ikke, at dette skulle have været udeladt i bogen, men forfatterne kunne med fordel nævne, at dette ikke er gældende for alle indenfor bogens målgruppe.

Udover anbefaling af bogen til dens beskrevne målgruppe, kan den uden tvivl anbefales til undervisere, som videreformidler metoden.

Pernille Molin, Cand.cur. Adjunkt, VIA University College Silkeborg
Mail: PEMO@via.dk

EFTERÅRS KONFERENCE

Den 30. -31.- oktober 2023

Konferencen afholdes på Hotel Comwell, Århus

Motivation og mangfoldighed

Hvilke tendenser og mønstre kan ses hos vores aktuelle og kommende sygeplejestuderende, og hvordan kan vi som undervisere og vejledere støtte op om deres udvikling og dannelse til en stærk fagidentitet som sygeplejerske?

Som undervisere og vejledere har vi en helt særlig rolle i forhold til at kunne vejlede og støtte de studerende, der er "på vej" ind i sygeplejefprofessionen. Deres vej er forskellig og for nogle studerende mere ujævn end for øvrige. Og måske er vejen mere ujævn end tidligere? Der er også en del studerende, som klarer sig fint, men som alligevel giver udtryk for usikkerhed. Måske er gruppen af sygeplejestuderende mindre homogen end tidligere? Måske er der brug for nytænkning omkring vejledning eller tydelighed i forhold til, hvad det indebærer at indgå i en profession? På denne konference vil vi have fokus på spændingsfeltet mellem præstation og usikkerhed og betydningen af praksisfællesskab. Vi skal høre nogle af Danmarks førende forskere og debattører belyse perspektiver på ungdomsliv og give input til, hvordan vi kan gribe læring an, når vi møder studerende med en anderledes pejling - både i forhold til dem selv og det omgivende samfund. Denne konference er tilrettelagt til kliniske undervisere, kliniske vejledere, adjunkter og lektorer på Professionshøjskoler, og indholdet retter sig derfor mod ny inspiration til både den kliniske og den teoretiske del af sygeplejerskeuddannelsen.

Vi har foreløbigt lavet aftaler med følgende oplægsholdere:

- Niels Ulrik Sørensen, Ph.d. Center for ungdomsforskning
- Christian Hjortkjær, Ph.d. fra Søren Kierkegaard Forskningscentret
- Jette Sørensen, Ph.d.-studerende og sygeplejerske.
- Anders Buch, Forskningsleder, VIA University College

Vi tilbyder denne gang, at deltagere kan få mulighed for at medbringe en poster. Vi kan desværre ikke give honorar eller nedslag i konferencepris for dette. Kontakt Sanne Brøndum hvis du er interesseret.

Konferenceansvarlige:

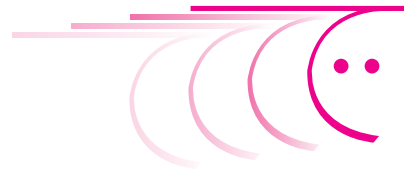
Sanne Brøndum, telefon: 2896 0720, mail: subr@ucl.dk

Helle Bruhn, telefon 5163 2782, mail: hebr@kp.dk

Junie Benzon, telefon 6166 0473, mail: juniebj@gmail.com

Tilmelding: www.dsr.dk/fsus

Tilmelding åbner juni 2023 - Pris for medlemmer 4100,- kr. og for ikke medlemmer 4700,- kr.

Redaktionen

**Ansvarshavende redaktør,
Susanne Pommergård Jakobsen**

UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole
Niels Bohrs Alle 1, 5230 Odense M
Tlf.: 40460728
Mail: supj@ucl.dk

Helle Elisabeth Andersen

UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole, Sygeplejerskeud-
dannelsen Odense
Niels Bohrs Alle 1, 5230 Odense M
Tlf.: 24964192
Mail: hean@ucl.dk

Kim Jørgensen

Diakonissestiftelsens sygeplejerskeuddannelse
Peter Bangsvej 3 A
2000 Frederiksberg og
Roskilde Universitet
Institut for Mennesker og Teknologi – Sygepleje
Universitetsvej 1
4000 Roskilde
Tlf. 60618231
Mail: kimjo@ruc.dk

Lotte Evron

Københavns Professionshøjskole
Institut for Sygeplejerske- og Ernæringsuddannelser
Det Sundhedsfaglige Fakultet
51380652
loev@kp.dk

Nausheen Christoffersen

Københavns Professionshøjskole, Institut for sygepleje
Tagensvej 86, 22 København N
Tlf.: 51632684
Mail: naus@kp.dk